

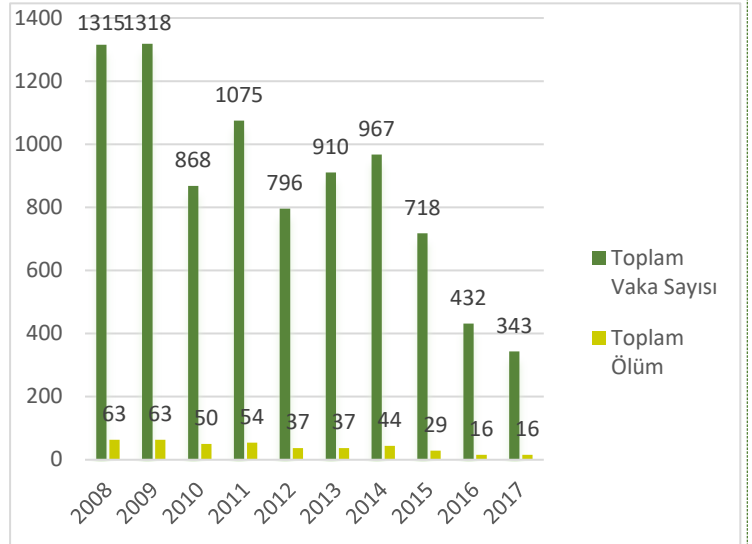
KIRIM KONGO KANAMALI ATEŞİ

Genel Bilgilendirme

Kırım-Kongo Kanamalı Ateşi (KKKA), keneler tarafından taşınan bir virüsle (nairovirüs grubuna ait bir virüs) oluşan, insanlara ve hayvanlara bulaşan bir enfeksiyon hastalığıdır. Virüs, genellikle kene tutunması veya keneye temas sonucunda bulaşır. Ayrıca ciddi viral hemorajik ateş salgınlarına neden olabilir ve % 10-40'lık oranla ölümlü sonuçlanabilir.

KKKA, Türkiye'de ilk defa 2002 yılında görülmüştür. T.C. Sağlık Bakanlığı, verilerine göre ülkemizde 2008-2017 yılları arasında toplam kırım kongo kanamalı ateşi vaka sayısı 8742 ve ölümlü vaka sayısı 409'dur. Vakaların çoğu, tarım, kesimhane çalışanları ve veterinerlerde meydana gelmiştir.

Bağ, bahçe, tarla, orman gibi kenenin bulunabileceği yerler riskli alanlardır.

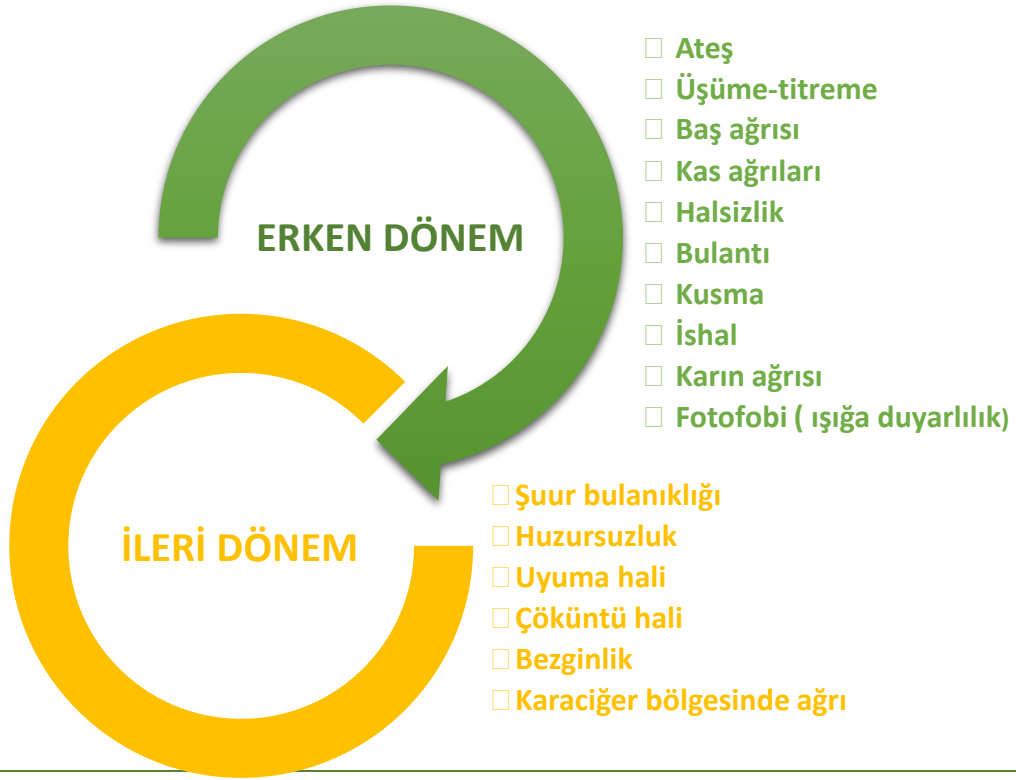
Kırım Kongo Kanamalı Ateşi Vakalarının ve Ölümlerinin Yıllara Göre Dağılımı, Türkiye, 2008-2017

Kaynak Sağlık Bakanlığı, (2008-2017)

BELİRTİ VE BULGULAR

Virüs bulaşının ardından, hastalık belirtilerinin ortaya çıkma süresi virüsün bulaş yoluna bağlıdır. Bulaş kenenin direkt olarak tutunması veya enfekte kişiden kan /doku teması sonrasında gerçekleşebilir.

Hastalık belirtileri; kene tutunmasından sonra 1-3 (en fazla 9) gün, enfekte kan/doku teması sonrası ise 3-10 (en fazla 13) gün sonra ortaya çıkmaktadır. Aşağıda erken dönem ve ileri dönem belirtileri yer almaktadır.

Önleme ve Kontrol

Virüs yaklaşık bir hafta sonra da kan dolaşımında kalabilir ve başka bir kene ısırığında kene-hayvan-kene döngüsünün devam etmesine neden olur. Kene-hayvan-kene döngüsü genellikle fark

edilmediğinden ve evcil hayvanlardaki enfeksiyon genellikle belirgin olmadığından, hayvanlarda ve kenelerde KKA enfeksiyonunu önlemek veya kontrol etmek zordur. Ayrıca, kene vektörleri

(taşıyıcı) oldukça yaygındır ve sayıları çoktur. Kene kontrolü için en etkili yöntemlerden biri akarisit türü ilaçlar kullanmaktır.

Kene kontrolünde insanlar veya hayvanlar için herhangi bir aşı bulunmamaktadır. Dolayısıyla risk faktörleri hakkında çalışanların farkındalığının artırılması ve alınabilecek önlemler hakkında eğitim verilmesi önemlidir.

Hastalık, hayvanlarda belirti göstermeden seyretmektedir. Bu sebeple hastalığın sık olarak görüldüğü bölgelerde bulunan hayvanlar sağlıklı görünse bile hastalığı bulaştırabilirler.

Ahırlardaki ve hayvanlar üzerindeki kene istilalarını ortadan kaldırmaya veya kontrol etmeye yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Hayvanların kanlarına, vücut sıvılarına veya dokularına çıplak el ile temas edilmemelidir.

Özellikle tarım sektöründe çalışırken uygun kişisel koruyucu donanım kullanılmalıdır.

Kenelerin kolayca görülmesini sağlamak için açık renkli giysiler giyilmelidir.

Kene yönünden riskli alanlardan döndüğünde kulak arkası, koltuk altları, kasıklar ve diz arkası dâhil kene kontrolü yapılmalıdır.

Keneleri öldürmek için uygun kimyasal kullanılmalıdır.(Akarisitler)

Kenelerin yoğun olduğu alanlarda ve kenelerin en aktif olduğu mevsimlerde gerekli güvenlik önlemleri olarak çalışılmalıdır.

Müdahale

Hastalığa sebep olan mikrobu taşıyıcısı ve bulaştırıcısı olan keneler uçmayan, zıplamayan, yerden yürüyerek vücuda tırmanan eklem bacaklı hayvanlardır.

Kene tutunmuş ise hiç vakit kaybetmeden çıplak el ile dokunmamak şartıyla uygun bir malzeme ile (bez, naylon poşet, eldiven gibi) çıkarmalıdır. Kene vücuda tutunduğu en yakın kısımdan tutulur (çıplak elle dokunmadan) ve tutunduğu yönün aksine sabit bir kuvvetle çekilir.

Kene çıkarıldıktan sonra tentürdiyot gibi antiseptik bir solüsyon kene tutunma yerine sürülmelidir.

Çıkaramıyorsanız varsa iş yeri hekiminize yoksa en yakın sağlık kuruluşuna gidilmelidir. Kene ne kadar erken çıkarılırsa hastalığın bulaşma riskinin de o kadar azalacağı unutulmamalıdır.

Hayvanların üzerinde bulunan veya vücuda tutunan keneler kesinlikle çıplak el ile öldürülmemeli ve patlatılmamalıdır.

Kenelerin çıkarılması için üzerine sigara basmak, kolonya ve gaz yağı gibi maddeler dökmek kenenin kasılmasına sebep olur. Kene kasıldığında vücut içeriğini kan emdiği kişiye aktarır ve bulaş gerçekleşmiş olur.

DİKKAT

Kene tutunan kişiler,
kendilerini 10 gün süreyle
halsizlik, iştahsızlık, ateş, kas ağrısı,
baş ağrısı, bulantı, kusma veya ishal
gibi belirtiler yönünden izlemeli ve bu
belirtilerden bir veya bir kaçının ortaya
çıkması halinde derhal işyeri hekimine yada en yakın sağlık
kuruluşuna müracaat etmelidir.

DİKKAT

Kırım Kongo Kanamalı Ateşi
Hastası İle Temas Ettiyseniz,
Kendinizi 14 gün süreyle halsizlik, iştahsızlık,
ateş, kas ağrısı, baş ağrısı, bulantı, kusma veya ishal gibi
belirtiler yönünden izleyin ve bu belirtilerden bir veya bir
kaçının ortaya çıkması halinde derhal işyeri hekimine yada
en yakın sağlık kuruluşuna başvurun.
Kırım Kongo Kanamalı Ateşinin ölümlle sonuçlanabileceği ve
hastalığın hafif şekilde atlatılmasının erken teşhis ve tedavi
ile mümkün olabileceği unutulmamalıdır.

Kaynaklar

1. <https://www.cdc.gov/vhf/crimean-congo/index.html>, (07-2020)
2. https://www.who.int/health-topics/crimean-congo-haemorrhagic-fever/#tab=tab_1,(07-2020)
3. Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Zoonotik ve Vektörel Hastalıklar Daire Başkanlığı, (06-2020)
4. <https://sagligim.gov.tr/kirim-kongo-kanamali-atesi.html>,(07-2020)
5. <https://www.cdc.gov/vhf/crimean-congo/treatment/index.html#:~:text=Treatment%20for%20CCHF%20is%20primarily,to%20the%20antiviral%20drug%20ribavirin>,(07-2020)
6. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6174061/>,(06-2020)